SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ
Tasa-arvoyksikkö/Auvinen

21.06.2017

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan kuuleminen 27.6.2017

TYÖN JA YKSITYISELÄMÄN TASAPAINOTTAMISTA KOSKEVA DIREKTIIVIEHDOTUS

Komission esityksen sisältöä ja suhdetta Suomen lainsäädäntöön sekä alustavaa Suomen kantaa on käsitelty U-kirjelmässä, joka on valmisteltu ja esitelty TEM:n johdolla. STM on ollut mukana U-kirjelmän valmistelussa.

Direktiiviehdotus tasa-arvolain ja sukupuolten tasa-arvon näkökulmista

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986, tasa-arvolaki) kieltää sukupuoleen perustuvan syrjinnän. Tasa-arvolain tarkoittamaa sukupuoleen perustuvaa syrjintää on myös syrjintä vanhemmuuden ja perheenhuoltovelvollisuuden perusteella. Tasa-arvolain noudattamista valvovat tasa-arvovaltuutettu ja yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta. EU-direktiivien mukaiset sukupuoleen perustuvan syrjinnän kiellot, niihin kytketyt seuraamukset ja tasa-arvoelimet on Suomessa täytäntöönpantu ennen muuta tasa-arvolailla.

Nyt käsillä oleva direktiiviehdotus on samansuuntainen voimassaolevan EU- ja kansallisen lainsäädännön kanssa. Tasa-arvoelinten toimivallan osalta tulee kuitenkin jatkovalmistelussa selvittää, ulottuuko se direktiiviehdotuksessa laajemmalle kuin tasa-arvolailla jo kiellettyyn vanhemmuuteen ja perheenhuoltovelvollisuuteen perustuvaan syrjintään.

Direktiiviehdotuksen mukaiset uudistukset perhevapaisiin tarkoittaisivat muutoksia Suomen perhevapaajärjestelmään. Niiden vaikutukset sukupuolten tasa-arvoon riippuisivat pitkälti siitä, miten uudistukset toteutettaisiin kansallisesti. Yleisellä tasolla voidaan kuitenkin todeta, että erityisesti vanhempainvapaata koskevalla korvamerkinnällä olisi merkitystä sukupuolten tasa-arvon kannalta.

Tällä hetkellä vanhempainvapaat jakautuvat Suomessa epätasaisesti, koska vanhempien kesken vapaasti jaettavissa olevaa vapaata käyttävät lähes yksinomaan äidit. Vain 4 prosenttia isistä käytti jaettavaa vanhempainvapaata vuonna 2015. Molemmille vanhemmille suunnattu vanhempainvapaa mielletään edelleen yleensä äidin vapaaksi.

Isät käyttävät huomattavasti enemmän heille korvamerkittyjä vapaita, joita ei voi siirtää äidille. Äitiys- ja vanhempainvapaan kanssa yhtä aikaa käytettävissä olevaa isyysvapaata (enintään 18 päivää) käytti 70 prosenttia isistä vuonna 2015. Jaettavissa olevan vanhempainvapaan jälkeen ja aina lapsen kaksivuotispäivään asti käytettävissä olevaa isyysvapaata käytti 42 prosenttia isistä. Myös vapaita käyttämättömien isien määrä on merkittävä. Vanhempainvapaiden nykyistä laajempi korvamerkitseminen todennäköisesti pidentäisi isien käyttämiä vapaita ja lisäisi vapaita käyttävien isien määrää.

Meritullinkatu 8, Helsinki
PL 33, 00023 VALTIONEUVOSTO
www.stm.fi
Puhelin 0295 16001
Telekopio 09 6980 709
e-mail: kirjaamo@stm.fi
etunimi.sukunimi@stm.fi